

РОЗРИВ МОВЛЕННЄВОГО ЛАНЦЮГА АВТОРСЬКИМ ВВОДОМ

Лисенко Ю., студ. ПР-52

Непряма мова передається складнопідрядним реченням, у якому головне речення передає слова автора, а підрядне передає чуже мовлення (і своє власне) як непряму мову.

Непряма мова – це авторське викладання змісту мовлення й думок персонажів, тому у формі непрямой мови можливе домінування стилю автора. Авторський стиль у непрямій мові не тільки нейтрально та об'єктивно відображає зміст мовлення персонажу, але він може бути емоційно забарвленим. Автор обирає форму вираження думок персонажа.

Серед авторських введень зафіксовано такі різновиди:

1. Прості авторські введення. Їх інтенсивне використання сучасними письменниками свідчить не про примітивізм чи схематизм, а про прагнення до художньої простоти зображення: *It is said that he robs her even of the small sums that her old servant contributes toward her support*".

2. Розширені. Ввідна частина може поширюватися до значних розмірів, включаючи опис обставин комунікації, деталі зовнішності, характеристики учасників комунікації. Серед розширених авторських введень було виділено ряд підвидів, а саме модальні. Модальність передається через дієслова, які оцінюють висловлення, модальні дієслова: *"But I must know what it's all about, what we're here for, what the truth is"*. В цьому авторському введенні дія трактується як обов'язкова. Такі авторські введення є засобом суб'єктивізації, художньої імітації усної форми оповіді автора про події, учасником яких він був.

Розширені авторські введення характеризуються більшою функціональною обмеженістю. Автор використовує їх для того, щоб детально простежити поведінку персонажів у критичний момент або для відображення динаміки дій чи думок персонажа.

Введення автора займають різні позиції в тексті. За позицією в тексті авторські введення поділяються на:

1. Препозиційні, які плавно послідовно вводять мову персонажа.

2. Інтерпозиційні, що різко виділяються, розриваючи фактуру мови персонажа, вклинюючись у неї. Авторське введення в інтерпозиції є особливо виділеним, бо затримує на собі увагу читача.

3. Постпозиційні, що замикають конструкцію з мовою персонажа, будучи її логічним продовженням, характеризують висловлення загалом.

4. Кільцевої позиції, що пов'язано із особливостями функціонування прямої, непрямой та власне-непрямой мови в художньому творі. Кільцеві

авторські введення попереджають про те, що слово передається персонажеві, а сам автор відходить на другий план, хоча і не зникає, він ніби контролює ситуацію. Проникаючи у внутрішній світ героїв, письменник показує хід їхніх думок, нагадуючи про себе повторним введенням.

Велику роль відіграє місце розриву мовленнєвого ланцюга. Розриваючи мовленнєвий ланцюг автор зосереджує увагу на певному висловлюванні персонажу, що допомагає читачеві краще зрозуміти задум автора та головну ідею висловлювання.

Розрив мовленнєвого ланцюга авторським вводом найчастіше відбувається:

1. Після звертань:

„ Vivian”, said Alfred, “ don’t play cat and mouse with me.”

2. Після ствердження та заперечення:

„Ja“, sagte Thomas Lieven, „das ist allerdings ein ungemein tröstlicher Gedanke.“

3. Досить часто мовленнєвий ланцюг розривається авторським вводом після головного дієслова перед підрядним реченням:

„Ich höre“, sagte Haffner böse, „ sie haben einen Kameraden zusammengeschlagen.“

4. Рідко авторським вводом розриваються обставини та означення:

„ Im Namen des Gesetzes“, sagte der ängstliche Schlächter, „Sie sind verhaftet!“

5. Не можуть розриватися авторським вводом підмет з присудком, означення.

Від місця розриву мовленнєвого ланцюга авторським вводом залежить зміст, стилістичне та емоційне забарвлення висловлювання. Розриваючи мовленнєву інтенцію персонажів, автор намагається акцентувати увагу на певному висловлюванні героя та його емоційному стані (чим ближче розрив, тим експресивніше висловлювання). Отже, розрив мовленнєвого ланцюга авторським вводом не тільки відображає зміст мовлення персонажу, але й робить його емоційно забарвленням, допомагає читачу безпосередньо поринути в глибину розповіді.

Наук. кер. – Чепелюк А.Д., *ст. викладач*